

กองวิเทศสัมพันธ์
เลขรับ 0415
วันที่ 21 ก.พ. 2557
เวลา 14.53 น.

รับที่ 1373
วันที่ 28 ก.พ. 2557
เวลา 14.35 น.

มหาวิทยาลัยมหิดล
เลขรับ 3072
วันที่ 27 ก.พ. 2557
เวลา 13.40 น.

ที่ กท ๐๓๑๗.๕/๑๗๗

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ 3-10M
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ 3 - กองวิเทศสัมพันธ์

เรื่อง เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์

เรียน อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์ หัวข ๑๐ - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้จัดทำเอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๒๐ / ๕๗ หัวข ๑๐ - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เรื่อง "อาเซียน : การประกาศเขตแสดงตนเพื่อการป้องกันภัยทางอากาศ หรือ ADIZ ของจีน" รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปได้ดังนี้

๑. การประกาศเขตแสดงตนเพื่อการป้องกันภัยทางอากาศ (Air Defense Identification Zone หรือ ADIZ) ของจีน นอกจากจะนำไปสู่วิาทะกับประเทศคู่พิพาทอย่าง ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และได้หวันโดยตรงแล้ว อาจนำไปสู่การเผชิญหน้าทางทหารที่รุนแรงมากขึ้นในวันข้างหน้า ซึ่งผู้นำของแต่ละประเทศที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นต้องหาทางออกที่เหมาะสมต่อไป

๒. ทั้งนี้ ประเด็นเกี่ยวข้องที่อาเซียนสนใจ คือ มีแนวโน้มและสัญญาณบอกเหตุว่าจีนจะมีการประกาศใช้มาตรการดังกล่าวในทะเลจีนใต้ด้วยหรือไม่ในอนาคต เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และสร้างความยุ่งยากให้กับอาเซียนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม พบว่าในขณะนี้อาเซียนและจีนได้มีการดำเนินกลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในเรื่องทะเลจีนใต้ ผ่านกรอบการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส (ASEAN-China SOM) และระดับ รมว.ต่างประเทศ และผู้นำในระดับต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการป้องกันและลดผลกระทบความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายบทบาททางทหารของจีนในภูมิภาค ไทยในฐานะคนกลางทำได้โดยเน้นให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือกับอาเซียนในการพยายามดึงจีนเข้าสู่การเจรจาเพื่อจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct) อันนำไปสู่การสร้างควมไว้เนื้อเชื่อใจกัน

๓. สิ่งที่น่าติดตามต่อไป คือ ในอนาคตจีนจะแสดงท่าทีใดต่อการประกาศเขต ADIZ ในทะเลจีนใต้หรือไม่และเมื่อใด ซึ่งอาจยิ่งทำให้ความขัดแย้งในภูมิภาคขยายตัวมากขึ้น และอาจกลายมาเป็นเครื่องพิสูจน์การกล่าวของจีนว่าการเติบโตของจีนจะเป็นไปอย่างสันติ (Peaceful Rise of China) นั้น เป็นเรื่องจริงหรือเป็นเพียงแค่การกล่าวอ้างเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาทราบ

เรียน รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

- สมควรแจ้งหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

สถานภาพอันใกล้ชิดกับสถาบันฯ หัวข 10-16 ก.พ. 57
คือนักวิจัยทางยุทธศาสตร์ฯ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
ป.๑๓๗

- สมควรส่งมอบไปยังหน่วยงาน

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์ ฯ

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕

๕๐๗๖๖

21 ก.พ. 57

YANHS
21 AWST

ทราบ และดำเนินการได้

Handwritten signature

เรียน รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

เพื่อทราบ

แสดงความนับถือ

เรียน หัวหน้าภาควิชา/งาน.....

เรียน รองอธิการบดี/ผู้ช่วยอธิการบดี.....

เรียน MUSIS

(อภิศักดิ์ สมบัติเจริญนนท์)

รองผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฯ ทำการแทน

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

รับคืนฉบับจาก
วันที่ 25 ก.พ. 57 เวลา .. น.

ทราบ + ดำเนินการได้
Handwritten signature
25/กพ/57

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรภักดิ์ นาทสุวรรณ
รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

งานบริหารกองวิเทศสัมพันธ์
วันที่ 25 ก.พ. 2557 เวลา 11:30 น.

Handwritten signature

SSC Weekly Focus

บทความวิชาการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางอากาศและความมั่นคงของประเทศไทย

ฉบับที่ ๒๐/๕๖

๑๐ - ๑๖ มิ.ย.๕๖

อาเซียน : การประกาศเขตแสดงตนเพื่อการป้องกันภัยทางอากาศ หรือ ADIZ ของจีน

การประกาศเขตแสดงตนเพื่อการป้องกันภัยทางอากาศ (Air Defense Identification Zone หรือ ADIZ) ของจีน นอกจากจะนำไปสู่วิาทะกับประเทศคู่พิพาทอย่าง ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และได้หวันโดยตรงแล้ว ยังมีประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะอาเซียน ที่อาจนำไปสู่การเผชิญหน้าทางทหารที่จะรุนแรงมากขึ้นในวันข้างหน้า ที่ผู้นำของแต่ละประเทศที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นต้องหาทางออกที่เหมาะสมต่อไป

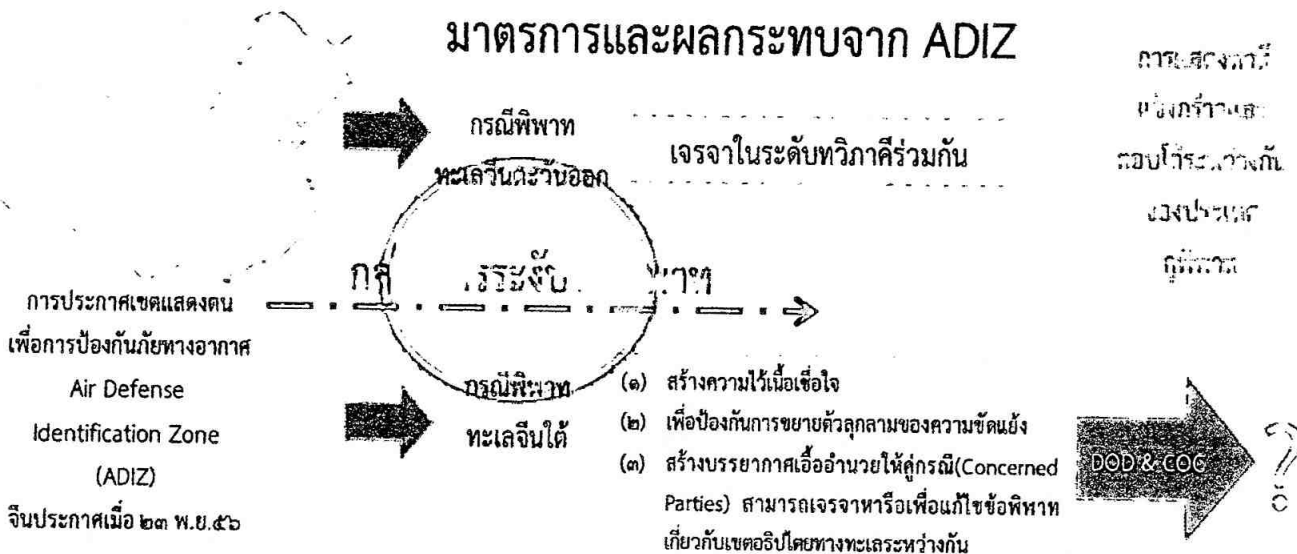
วิวัฒนาการของ ADIZ สู่การขยายบทบาททางความมั่นคงของจีน

มาตรการ ADIZ เดิมทีสหรัฐฯ เป็นผู้เริ่มใช้มาก่อน ตั้งแต่ในช่วงสงครามเย็น ต่อมาได้สนับสนุนให้เกาหลีใต้ประกาศใช้ ในช่วงสงครามเกาหลี ถัดมาญี่ปุ่นก็เริ่มใช้มาตรการนี้บ้าง แต่ไม่เป็นที่ยอมรับจากรัสเซียและจีน และล่าสุดหลังจากจีนประกาศใช้ ADIZ เพียง ๓ สัปดาห์ เมื่อช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖ เกาหลีใต้ก็ประกาศขยายเขต ADIZ ของตน เพื่อเป็นการแสดงแสนยานุภาพให้เพื่อนบ้านและประเทศคู่พิพาทได้รับรู้ด้วยเช่นกัน แต่สิ่งที่ทำให้ประเทศเพื่อนบ้านเป็นกังวลก็คือ ช่วงเวลาการประกาศ ADIZ เป็นช่วงที่เกิดความตึงเครียดระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ในการอ้างอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะที่จีนเรียกว่า เตียวหยู (Diaoyu) แต่ญี่ปุ่นเรียกว่า เซนกากุ (Senkaku) ซึ่งตั้งอยู่ในทะเลตะวันออก โดยญี่ปุ่นอ้างว่า มาตรการดังกล่าวเป็นการประกาศใช้ฝ่ายเดียว เป็นการบังคับให้คนอื่นทำตามกฎระเบียบภายในของ

จีนในพื้นที่น่านน้ำสากล ขณะเดียวกันจีนก็อ้างว่าเป็นมาตรการเดียวกับที่ญี่ปุ่นทำ เนื่องจากก่อนหน้านี้จีนได้มีการศึกษาและพิจารณาที่จะประกาศใช้มาตรการดังกล่าวอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตาม ย่อมไม่เป็นผลดี หากประเทศคู่พิพาทของจีน ในทะเลจีนใต้ยู่จีนมากขึ้น โดยมีเหตุมาจากการประกาศ ADIZ บริเวณทะเลจีนตะวันออก ที่กินบริเวณครอบคลุมพื้นที่ข้อพิพาท อ่างกรรมสิทธิ์ทับซ้อน เช่น หมู่เกาะสแปรตลีย์ หมู่เกาะปะการัง สการ์โบโรห์ และหมู่เกาะพาราเซล ซึ่งทำให้ชาติสมาชิกอาเซียน หลายประเทศ อาจถูกนำเข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรงเนื่องจากเป็น คู่พิพาทกับจีนในปัญหาทะเลจีนใต้ และผลที่ตามมาอาจเป็นเหตุ ให้ชาติสมาชิกอาเซียนบางประเทศต้องอิงและยอมให้สหรัฐฯ เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นและอาจเป็นข้ออ้างสำหรับสหรัฐฯ ในการเพิ่ม บทบาททางการเมืองระหว่างประเทศ เพื่อขยายบทบาททาง ทหารในภูมิภาคนี้ก็เป็นได้...

มาตรการและผลกระทบจาก ADIZ

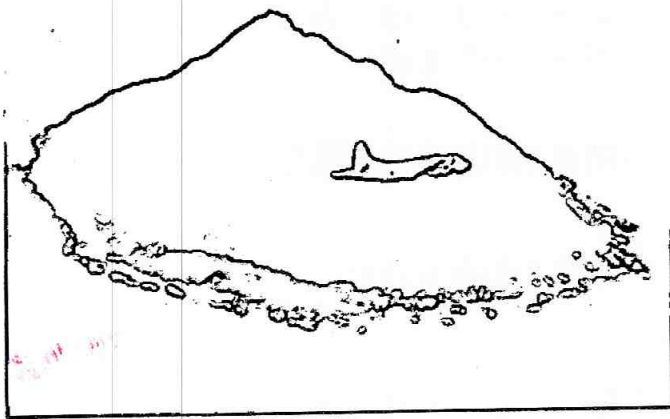
การประกาศเขตแสดงตน
เพื่อการป้องกันภัยทางอากาศ
Air Defense
Identification Zone
(ADIZ)
จีนประกาศเมื่อ ๒๓ พ.ย.๕๖

- (๑) สร้างความไวเนื้อเชื่อใจ
- (๒) เพื่อป้องกันการขยายตัวคุกคามของความขัดแย้ง
- (๓) สร้างบรรยากาศเอื้ออำนวยให้คู่กรณี (Concerned Parties) สามารถเจรจาหรือเพื่อแก้ไขข้อพิพาทเกี่ยวกับเขตอธิปไตยทางทะเลระหว่างกัน

ผลกระทบและมาตรการของอาเซียนต่อ ADIZ ของจีน

การประกาศเขต ADIZ เป็นเพียงมาตรการเฉพาะหน้าของฝ่ายจีน แต่จะมีผลในทางปฏิบัติหรือไม่ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในการเฝ้าติดตามและบังคับใช้ในพื้นที่ ทั้งนี้ การประกาศใช้ ADIZ ของจีนในครั้งนี้อาจเป็นเพียงการทดสอบว่า สหรัฐฯ และพันธมิตรของสหรัฐฯ ในเอเชียจะมีปฏิกิริยาตอบสนองอย่างไร หากจีนซึ่งเพิ่งมีเรือบรรทุกเครื่องบินเข้าประจำการต้องการเปิดทางออกสู่มหาสมุทรแปซิฟิกมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันญี่ปุ่นได้พยายามออกมาแสดงท่าทีต่อประเทศในเอเชียแปซิฟิก โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อเป็นการคานอำนาจกับจีน แต่ทั้งนี้สิ่งที่หลายฝ่ายสนใจมากกว่านั้น คือ มีแนวโน้มและสัญญาณบ่งชี้ว่าจีนจะมีการประกาศใช้มาตรการดังกล่าวในทะเลจีนใต้ด้วยหรือไม่ในอนาคต เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และสร้างความยุ่งยากให้กับอาเซียนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม พบว่า ในขณะที่อาเซียนและจีนได้มีการดำเนินกลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในเรื่องทะเลจีนใต้ ผ่านกรอบการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส (ASEAN-China SOM) และระดับ รมว.ต่างประเทศ และผู้นำในระดับต่างๆ อยู่อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการป้องกันและลดผลกระทบจากความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายบทบาททางความมั่นคงในภูมิภาค

บทบาทของไทย : การขจัดความขัดแย้งในภูมิภาคอาเซียน

ปัจจุบันไทยในฐานะคนกลาง ทำได้โดยเน้นให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือกับอาเซียนในการพยายามดึงจีนเข้าสู่การเจรจาเพื่อจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct) โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อเป็น

มาตรการสร้างความไว้วางใจ (๒) เพื่อป้องกันการขยายตัวลุกลามของความขัดแย้ง และ (๓) เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้คู่กรณี (Concerned Parties) สามารถเจรจาหรือเพื่อแก้ไขข้อพิพาทเกี่ยวกับเขตอธิปไตยทางทะเลระหว่างกัน โดยน่าจะเป็นสิ่งช่วยป้องกันมิให้ความขัดแย้งในทะเลตะวันออกขยายตัวลงมาสู่ทะเลจีนใต้และอาจส่งผลกระทบต่ออาเซียนทั้งทางตรงและทางอ้อมได้ แต่ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาในทะเลจีนใต้ก็ต้องอาศัยความไว้วางใจและการปฏิบัติตามความตกลงต่างๆ ร่วมกันทั้งจากจีนและสมาชิกอาเซียนทั้งหมดด้วยเช่นกัน

บทส่งท้าย

จากวิวัฒนาการของการประกาศเขตแสดงตนเพื่อการป้องกันภัยทางอากาศ หรือ ADIZ มีจุดเริ่มต้นในยุคสงครามเย็นไม่น่าเชื่อว่ากว่า ๒ ทศวรรษแล้วที่โลกผ่านพ้นยุคสงครามเย็น แต่เขตแสดงตนยังคงอยู่ และมีแนวโน้มว่าจะขยายออกไปอีกหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียที่จะเป็นการตอกย้ำแนวคิดที่ว่าภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกคือจุดที่จะเกิดความตึงเครียดและกำลังก่อตัวรุนแรงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้อาเซียนไม่ควรเพิกเฉย แต่ควรแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหา เพื่อให้ทุกประเทศใช้เขตแสดงตนในทางสันติดังที่กล่าวอ้าง และร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งอันรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

สุดท้าย สิ่งที่น่าติดตามต่อไป คือ ในอนาคตจีนจะแสดงท่าทีใดต่อการประกาศเขต ADIZ ในทะเลจีนใต้หรือไม่และเมื่อใด ซึ่งอาจยังทำให้ความขัดแย้งในภูมิภาคขยายตัวมากขึ้นและอาจกลายมาเป็นเครื่องพิสูจน์การกล่าวของจีนว่าการเติบโตของจีนจะเป็นไปอย่างสันติ (Peaceful Rise of China) นั้นเป็นเรื่องจริงหรือเป็นเพียงแค่การกล่าวอ้างเท่านั้น.....๑

อ้างอิง :

- ◇ www.chanchaivision.com
- ◇ www.bangkokbiznews.com